7/3796

T.C.
BAŞBAKANLIK
Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

12720 30 Kasım 2004

SAYI : B.02.1.ÖİB.0.65.00.00/
KONU :

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Zonguldak Milletvekili Harun AKIN tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına tevcih edilen 7/3796 esas sayılı **yazılı soru önergesinde** yer alan sorulara verilen açıklamalar aşağıda sunulmuştur:

18.09.2004 tarihinde Zonguldak'a gelen Sanayi ve Ticaret Bakanı Sayın Ali Coşkun, ERDEMİR'i ziyareti sırasında, yerel basında yansıdığı gibi aynen şu sözleri söylemişlerdir:

"Sanayi hayatında önder kuruluşlardan ERDEMİR'in gösterilen gayretlerle karlılık seviyesine çıkarak, borsadaki değerinin artması dolayısıyla teşekkür etmeye, özelleştirmede yanlışlık olmaması için bizzat yerinde görmek ve sayın Başbakanımıza rapor sunmak amacıyla, arkadaşlardan gerçek bilgileri almak için kente geldim." Bu bağlamda,

SORU 1- ERDEMİR'in Özelleştirme İdaresinde bulunan %46 hissesi hakkında ne düşünüyor sunuz? Satışı konusunda kesin düşüncenizi almak istiyorum.

SORU 2- Ülkemizin 500 büyük şirketi arasında ilk beşe giren ERDEMİR'in %46'lık hissesinin satışının, hükümetinizce gerekçeleri nelerdir? Öğrenmek istiyorum.

SORU 3- ERDEMİR Ülke Ekonomisine bir yük müdür? Satışı ile ekonomiye ne katkısı olacaktır? Satılmazsa ekonomiye ne gibi zararı olacaktır?

CEVAPLAR 1-2-3- Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı Kurulunun 30.04.1987 tarih ve 54 sayılı kararı ile özelleştirme kapsam ve programına alınan Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş. (ERDEMİR) sermayesindeki Özelleştirme İdaresi Başkanlığına ait %46,12 oranındaki hissenin özelleştirilmesine ilişkin yürütülen çalışmalara ilişkin olarak Türkiye'de ve Dünyada çelik sektöründe yaşanan gelişmelerin ERDEMİR açısından yapılan değerlendirmeleri aşağıda sunulmuştur.

Türkiye'de Çelik Sektörü

Türkiye'nin toplam çelik üretim kapasitesi 22.4 milyon tondur. 2003 yılında 18.6 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Bu üretimin 6.2 milyon tonu entegre tesislerde, 12.4 milyon ton ise elektrikli ark ocaklarında üretilmiştir. 18.6 milyon tonluk toplam üretimin %15.6'sı (3.5 milyon ton) yassı mamul, %84.6'sı (15.1 milyon ton) uzun mamul olarak gerçekleştirilmiştir.

./..

7/3796

T.C.
BAŞBAKANLIK
Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

30 Kasım 2004

SAYI : B.02.1.ÖİB.0.65.00.00/ 12720
KONU :

Yassı çelik ürünleri tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de dayanıklı tüketim malları ve yatırım malları endüstrilerinin ana girdisi durumunda olup, yassı çelik ürün tüketim düzeyi, o ülkedeki refahın ve gelişmişliğin en önemli göstergelerinden biri olarak kabul edilmektedir. Ülkemizde yassı çelik ürünlerinin ana gruplar bazında üretimi sadece ERDEMİR tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu sektörde yer alan ikinci kuruluş ise BORÇELİK'tir. Bu tesis 1994'den bu yana üretimdedir. BORÇELİK sadece soğuk haddehane tesislerinden ibarettir. Gerekli yarı ürünleri sıcak rulo olarak kısmen ERDEMİR'den kısmen de yurt dışından ithalatla temin etmektedir.

Türkiye'nin yassı çelik tüketimi 2003 yılında 6.7 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Söz konusu dönemde 3.5 milyon ton gerçekleşen üretim nedeniyle ihtiyacın ancak %50'si gerçekleştirilebilmiş kalan kısım ithalatla karşılanmıştır. Aynı dönemde 8.4 milyon tonluk uzun mamul tüketimine karşılık 15.1 milyon tonluk uzun mamul üretimi gerçekleştirilmiştir. Görüldüğü gibi uzun ve yassı çelik üretim ve tüketiminde dengesizlik vardır. Bu dengesizlik önümüzdeki dönemde de artarak devam edecektir. Çünkü yassı çelik tüketim trendine baktığımızda son 20 yılda yassı çelik tüketiminin %7.5'lik bir büyüme yaşandığı, önümüzdeki 10 yıllık dönemde de bu trendin %10'luk bir artışla 2013 yılında 17 milyon ton civarında olacağı tahmin edilmektedir.

Dünyada Çelik Sektörü

2000 yılından itibaren çelik üretiminin geçmiş 35 yıla göre çok daha hızlı büyüyerek yıllık ortalama %4-5 arttığı görülmektedir. Çin'de yaşanan hızlı ekonomik büyüme demir çelik sektöründe ki büyümeyi de beraberinde getirmiştir. 2003 yılında Çin, 220 milyon ton üretimiyle lider konumdadır. Ancak 255 milyon tonluk talebi karşılayamadığı için aynı zamanda net ithalatçı durumundadır. Demir çelik fiyatları ve onu takip eden hammadde fiyatları da son yılların rekor seviyelerine ulaşmıştır. Global piyasalarda gözlemlenen yüksek ürün fiyatları Çin'deki artan talebe bağlı olarak artan demir çelik fiyatları ile desteklenmektedir. Dünyanın en büyük 4 üreticisi olan Çin, Japonya, Amerika ve Rusya dünya çelik üretiminin yarısından fazlasını üretmektedir. Türkiye en büyük 13. çelik üreticisidir.

Dünya çelik piyasasında Çin olgunluğa erişip yeni bir rakip olmadan önce en fazla 5 yıllık bir hazırlık süreci vardır.

./..

T.C.
BAŞBAKANLIK
Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

SAYI : B.02.1.ÖİB.0.65.00.00/ 12720 30 Kasım 2004
KONU :

Dünya çelik fiyatlarında son 30 yıldır yaşanan düşüş trendinin nedeni piyasalarda kamu sektörünün ağırlıklı olmasıdır. Çelik sanayinin toparlandığı son dönemde büyük ölçüde şirket birleşmeleri ve satın almaları yaşanmıştır. Çelik üreticisi şirketlerin son yıllarda değerinin yüksek çıkmasının nedeni büyük oyuncuların nakit zengini ve satın almak istedikleri firmalara oldukça yüksek fiyatlar ödemeleridir.

Çelik döngüsünün düşük olduğu dönemlerde üreticiler karlı kalabilmek için maliyet azaltma yoluna gitmektedir. Maliyetin azaltılması daha çok istihdam açısından yapılmaktadır. (Son on yıllık dönemde yaklaşık %10 istihdamda azalma görülmüştür.) Birçok çelik üreticisi de sektörde yerine koruyabilmek için yüksek katma değer sağlayan ürünlerde uzmanlaşmaya gitmektedir. (Örneğin son yıllarda çelik üreticilerinin ağırlıklı olarak otomotiv sanayi için batırmalı galvanizasyon hatları yatırımı yaptığı görülmektedir.)

Bugün Dünya çelik üretiminin %18'i en büyük 6 üretici tarafından kontrol edilmektedir. Bu oranının 2005'in ilk çeyreğinde %23'lere çıkması beklenmektedir. Çelik sektöründe son 4 yıldır yaşanan konsolidasyon dalgasıyla pek çok çelik firması kendi gelecekleri için yeni alternatif arayışına girmişlerdir. Buna örnek olarak; Severstеel (Rusya'nın 10 milyon ton civarı kapasitesiyle ikinci en büyük çelik üreticisi) ve Arcelor (43 milyon ile Dünyanın ikinci büyük çelik üreticisi) işbirliği planlarını açıklamıştır. Thyssen Krupp Steel, Corus, Riva,Salzgitter ve Voestalpine'ne birleşme için yaklaşmıştır. Çin'in Baosteel Groupu ve Rusya'nin Evraz Holdingi işbirliği alanlarını araştırmaktadır.

ERDEMİR'in Özelleştirmesi

ERDEMİR'in özelleştirilmesinin nedenleri özelleştirme felsefesi ve olumlu piyasa koşullarından faydalanma isteğidir.

1-Özelleştirme Felsefesi;

Özelleştirme İdaresi Başkanlığı başarılı ve kabul edilebilir bir özelleştirme için yoğun çaba harcamaktadır. Özelleştirmenin modern devletler için anlamı, daha verimli ticari ve finansal pazarların yapılanması, endüstriyel faaliyetlerin devletin ilgisi dışına çıkmasıdır. Nitekim 4046 sayılı Kanunun amacında özelleştirmenin ekonomide verimlilik artışının sağlanması ve kamu giderlerinin azaltılması açısından gerekli olduğu vurgulanmıştır.

./..

7/3796

T.C.
BAŞBAKANLIK
Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

12720 30 Kasım 2004

SAYI : B.02.1.ÖİB.0.65.00.00/
KONU :

Özelleştirme İdaresi Başkanlığının ERDEMİR hisselerinin yerli ve yabancı stratejik yatırımcılara satışına yönelik çalışmalarının amacı kısaca şöyle özetlenebilir;

- Devletin ticari ve endüstriyel faaliyetlerinden çekilip asli görevlerine dönmesi ilkesi,
- ERDEMİR için en uygun faaliyet ve pazar ortamının yaratılması, dünya piyasalarına tam entegrasyonun sağlanması,
- Türk demir çelik sektöründe kalitenin artırılması ve uygun ürün yelpazesinin oluşturulması yoluyla verimli çalışacak pazar ortamlarının yaratılması,
- ERDEMİR'in stratejik faaliyetlerinin ve modern üretimin devamı için gerekli olacak yatırımın sağlanması ve garanti altına alınması,
- Satış hasılatının optimum düzeyde olması,
- Demir çelik sektörü açısından olumlu bir yatırım ortamının olduğu şu sıralarda ERDEMİR'e saygın ve mali olarak güçlü yatırımcıların çekilmesi,
- Uygun istihdamın garanti altına alınması ve sosyal normlara uygun çalışma ortamının sağlanması,
- Çevre standartlarına uygun olarak ERDEMİR'in verimli ve karlı olarak faaliyetlerini sürdürmesi,

2-Olumlu Piyasa Koşullarından Faydalanma İsteği

Devletler özelleştirme yaparken dünyadaki gelişmeleri de takip etmek durumundadır. Demir çelik sektörü dünyanın özelleştirme gündeminde ön sıralarda yer almaktadır. Yakın dönemde sektörde birleşme/satın alma işlemlerinin gerçekleştiği görülmektedir. Bu işlemler incelendiğinde bu şirketlerde özelleştirme sonrasında yüksek verimlilik ve karlılık artışı sağlandığı gözlemlenmiş ve bu durum hem yerel hem sosyal çevre hem de hükümetler için uzun vadeli kazanç olmuştur.

Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca yürütülen özelleştirme uygulamalarında, sadece özelleşecek Şirketin ülke içindeki potansiyeli değil, dünya ölçeğinde gelecekteki pozisyonu da değerlendirilmektedir. ERDEMİR'in değişen piyasa şartlarında rekabetçi yapısını ve karlılığını koruyarak büyümesini sürdürdüğü görülmektedir. Ancak ERDEMİR'in dünya ölçeğinde bir oyuncu olabilmek amacıyla özellikle hammadde temini ve katma değeri yüksek yeni ürünlere yönelimi gibi alanlarda yapılabilecek stratejik işbirliklerinden fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

./..

7/3796

T.C.
BAŞBAKANLIK
Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

SAYI : B.02.1.ÖİB.0.65.00.00/ 12720 30 Kasım 2004
KONU :

-5-

Dünyada çelik döngüsü şu anda tarihinin en üst noktalarındadır ve düşüşe geçecektir. Türkiye'ye coğrafi yakınlığı olan çelik üreticilerinin konsolidasyonu çok hareketlidir. (Mittal-önceki LNM Grup) Orta ve Doğu Avrupa'da 15-18 milyon ton kapasiteye sahiptir. Rusya (Evraz Holding, Severstal) ve Ukrayna'da (IUD, System Capital) 10-15 milyon tonluk şirketlerle konsolidasyonu devam etmektedir. Bu şirketlerin kendi maden kaynakları olduğundan bu durum onları bağımsız ve rekabetçi bir konuma getirmektedir. Son yıllarda gözlenen bir diğer eğilim de bu firmaların hammaddelerini sadece kendileri için kullanmaları, diğer rakiplerin erişimlerini engellemeleri ve onları daha uzaklardan daha yüksek maliyetlerle hammadde almak zorunda bırakmalarıdır. Üstelik bu firmalar ERDEMİR ile aynı piyasada rekabet etmektedirler ki bu durum uzun dönemde ERDEMİR bağımsız kalmaya devam ederse zorlaştırıcı bir etken olacaktır.

Yakın dönemde piyasada yaşanan çalkantılar sırasında uluslararası çelik üreticisi grupların sahip olduğu firmaların daha iyi performans gösterdiği görülmüştür. Bunun nedeni şirketlerin hakim ortakları kanalıyla farklı pazarlara ulaşabilme imkanı kazanmaları, satın alma sırasında toplu alım avantajlarından yararlanmaları ve maliyetleri düşürücü uygulamaların grup içinde paylaşımının etkili olmasıdır. Buna karşılık bu tür bir destekten yoksun yerel üreticiler ise zor bir dönem geçirmişlerdir. Dünyada çelik sektöründe yaşanan olumlu gelişmeler özelleştirme açısından da büyük bir fırsat olup güçlü ve stratejik bir ortağın ERDEMİR'in ve Türkiye çelik sanayinin geleceğini garanti altına alacağı düşünülmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini tensiplerinize arz ederim.

Kemal UNAKITAN
Maliye Bakanı